

Mintys lietuviškai

Aušra BLAAS.

Šiuo metu Austrijoje, Vienos mieste, gyvenanti Aušra Blaas dirba ir studijuoja medicinos srityje, nors jai teko gilintis ir į daug kitų dalykų: teologiją, filosofiją ir pedagogiką Bonos bei Kelno universitetuose. Autorė atstovauja tai lietuvių kartai, kuri prieš kelias dešimtis metų išvyko iš Lietuvos ir prisitaikė kitoje kultūroje. Lietuvių kalbos dienų proga „Pasaulio lietuvis“ domisi tos kartos santykiu su kalba ir lietuvybe.

Lietuviais esame mes gimę, lietuviiais norime ir būt. Bet ar tikrai? Štai, pavyzdžiui, aš – nei benorėjau, nei labai mažiau apie tai. Nors mano asmuo gali tik mažą skaitytojų ratą sudominti, mano istorija bendrąja prasme liečia, spėju, daugelį *išeivių*. Specialiai vartosiu šį žodį, nes *emigrantas* ar *emigrantė* nebegaliu net skaityti.

Taigi gimiau ir augau Lietuvoje, o juk galėjo viskas būti ir kitaip. Visgi mes visi esame kosmoso vaikai, ir kur mūsų žvaigždėlė nukris, ten ji ir sužibs. Arba bent jau taip turėtų būti. Mano žvaigždei, atrodytų, buvo lemta sužibėti Lietuvoje. Bet, geriau pagalvojus, ten ji nemažai kankinosi. Augau posovietinėje šalyje, šeimoje, kur žodžio kišenėje nebuvo ieškoma. Močiutė iš mamos pusės buvo agitbrigadų ir kitokių kovų už laisvę vadovė, istorijos mokytoja ir pagarbos verta moteris. Iš jos išmokau kovoti už žodžio laisvę.

Agitbrigadose plačia šypsena traukdavau: „Aš mamytės padėjėja, būsiu batų pardavėja“. Arba: „Verksiu, verksiu, kol ištinsiu, jei nepirksi *Wrangler* džinsų“, – nors šita eilutė, pasak močiutės, labiau tiko mano vyresniajam broliui negu man, dorai mergaitei. Na, bet mergaitė net neketino paisyti savo lyčiai primestų elgesio normų. Nors ir be *Wrangler* džinsų, o su gražiausiomis suknelėmis bei lakiniiais bateliais mielai su berniukais laipiodavau medžiais ir stogais. Taigi net jei močiutė, kovotoja už laisvę, to ir nebuvo numačiusi, vaikaitė užaugo kiek įžūloka, bet itin moteriška. *Wrangler* džinsų ir dabar nenešioju, bet ir neverkiu dėl to.

Nepaisydama didelių studijų ir darbo krūvių, buvau aktyvi lietuvių bendruomenės narė.

O batus, studente būdama, pardavinėjau. Ne Lietuvoje. Tik baigusi mokyklą, iš Lietuvos išvažiavau. Sakykim, kad nuo to ir prasidėjo mano gyvenimo kelias. Pasirinkau Vakarų Vokietiją. Drąsiai ir vikriai įsitvirtinau. Nepaisydama didelių studijų ir darbo krūvių, buvau aktyvi lietuvių bendruomenės narė. Konkrečiai – Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos vicepirmininkė. Savo laiku neleidau numirti kasmetiniam, jau daugiau kaip tris dešimtmečius paskutinį spalio savaitgalį vykstančiam Baltijos šalių jaunimo suvažiavimui, kuris yra gavęs „Baltoweeno“ pravardę. Suvažiavimas tebegyvuoja. Giliai širdyje, žinoma, tuo džiaugiuosi, bet esu nutolusi nuo viso to.

Gyvenu Austrijoje, Vienoje. Nors čia yra lietuvių, bet laikai ir aplinkybės ne tos, kad iš esmės puoselėčiau lietuvių. Lankiausi lietuvių dainininkės Jazzu koncerte, kai ji gastroliavo Vienoje. Prie durų sutikau lietuvių vaikinuką, kuris nedrįso su manimi kalbėtis. Tad taip ir toliau gyvenau sau, galima sakyti, viena Vienoje, be ryšio su lietuvių, be įprasto lietuviško bruzdesio, savų anekdotų, vaikystės prisiminimų, paršiuko Čiuo, „Aukštųjų Šimonių likimo“ ir kitų istorijų. Ir ką? Neblogai man gyvenasi. Tiesa, TV jokia kalba nežiūriu, politikos aktualijas daugiausia germaniškas seku. Lietuviškos naujienos tik miglotai pro mano akis praeina. Atrodytų, kad visą Lietuvą irgi per miglą tematau.

Jau buvau bepradedanti galvoti, kad „suarchyvavau“ Lietuvą.

Kartą močiutė man tarė: „Tai gal kada nors iš kokio Niujorko skrisdama gali Lietuvoj sustot?“ Prižadėjau pasistengti. Bet pažadą tik po metų išpildžiau. Jau buvau bepradedanti galvoti, kad „suarchyvavau“ Lietuvą. Kontaktai vos keli likę, visas Vokietijos lietuvių jaunimas užaugo, išsiskirstė. Bet visgi, kaip viena buvusi išėivė man tarė, – ne, neišeina „suarchyvuoti“ Lietuvos. Aš tik gūžtelėjau pečiais, nes nežinojau, ar pritarti tam teiginiui, ar ne, o ginčytis nenorėjau. Bet visgi kaip čia yra iš tikrųjų? Aš ir dabar mieliau nutylėčiau apie Lietuvą, bet va, užkalbino, kad rašyčiau.

Maniau, kad nebemoku rašyti lietuviškai, bet, pasirodo, ką išmoksi, ant pečių nenešiosi. Rašau lietuvių kalba ir nors tu man ką. Ir taip, gali keistis ir miestai, ir veidai, gali keistis draugai ir aplinkybės, gali susiklostyti kokia tik nori gyvenimo situacija, bet, kad ir kaip bemylėčiau vokiečių kalbą, lygiai taip pat reikalinga man ir lietuvių. Ne dėl to, kad ji būtų labai graži ar gražiausia, ne dėl to, kad ji neva seniausia, ir ne dėl to, kad ją saugo kalbininkų būrelis, bet dėl vienos vienintelės

priežasties – pirmasis mano žodis buvo lietuviškas.

Pirmosios aistros buvo lietuviškos, pirmieji barniai ir pirmosios mintys. Pamenu, kai buvau kokių penkerių ar šešerių metų, gavau dovanų spalvinimo knygelę su rusišku tekstu po paveikslukais. Ir labai rimtu veidu to dovanotojo paklausiau: o kaip reikia rusiškai spalvinti? Visi labai juokėsi iš gudrios mergaitės, bet iš esmės man į šitą klausimą neatsakė. Suaugusiųjų kontekste galėtų iškilti klausimas: o kaip užsienietišškai mylėti? Intymus klausimas, labiau retorinis arba savirefleksijai skirtas.

Tai ir padėsiu tašką ties šia vieta. Nors vėlgi spėčiau, kad tokie klausimai aktualūs daugeliui tėvynainių. Lietuvos tėvynės niekada „nesuarchyvuosi“, kad ir kur keliausi, kad ir kur apsistosi. Tiesiog išmoksi spalvinti kitomis kalbomis. Gimtosios kalbos nepasirinksi, ji tiesiog yra viduje žibanti žvaigždėlė. Tegu šviečia ji mums.

Straipsnis spausdintas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ 2018 m. kovo mėn. 3/565.

Mielai pasidalysime žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

